

СТАНОВИЩЕ

От доцент д-р Катя Михайлова Чаралозова, Секция съвременен български език,

Институт за български език „Любомир Андрейчин“ – БАН

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен *доктор* в област на висшето образование: 2. *Хуманитарни науки*; Професионално направление 2. 1. *Филология*; научна специалност *Общо и сравнително езикознание (Общо езикознание)*.

Автор на дисертационния труд: ас. Гергана Атанасова Петкова

Тема: „Системата на личните имена с латински корен в славянските езици (белоруски, български, полски, руски, словашки, словенски, сръбски, украински, хърватски, чешки)“.

Дисертационният труд на Гергана Атанасова Петкова на тема „Системата на личните имена с латински корен в славянските езици (белоруски, български, полски, руски, словашки, словенски, сръбски, украински, хърватски, чешки)“ се състои от шест глави, увод, заключение, библиография и две приложения. Като сравнително изследване на славянските антропонимични системи темата на дисертацията е сполучливо избрана не само поради малкия брой сравнителни изследвания в тази област, но и поради големия обществен интерес към темата за личните имена. Актуалността на избраната тема произтича и от факта, че в съвременната лингвистика все по-голямо внимание се отделя на изследвания, свързващи езика и културата, а в областта на личните имена лингвистика и култура са тясно свързани. Едно подобно изследване, освен чисто лингвистичните резултати, може да бъде особено полезно и за културологията, още повече, че антропонимично сравнително изследване, което да обхваща всички славянски езици, се осъществява за пръв път в славистиката. За целта на изследването са ексцерпирани 8195 антропонима от изконни по произход латински имена. Източниците за ексцерпция на материала са значителен брой лексикографски издания и редица специализирани сайтове, като за осъществяване на изследването е създаден значителен по обем корпус на славянски лични имена.

След анализ на впечатляващ по обем материал дисертантката класифицира антропонимите според мотивиращата основа, според модела на образуване, според етимологичната характеристика и според включването на латинския антропоним в каноничните списъци. Избраната методология на изследването е напълно подходяща за правилно решение на поставените цели. Основната цел на дисертацията – да бъде направен пълен списък на славянските лични имена с латински корен, е изпълнена успешно с откриването на мотивиращата лексема за всеки антропоним и представянето на принципите, по които се образува славянското име от изходното латинско име.

Темата е разработена цялостно и задълбочено, с правилно решаване на поставените задачи и прилагането на основни за антропонимичните изследвания методи (ексцерпция; класификация според етимологията и модела на образуване; етимологичен, ономастичен, словообразователен, стратегически диференциален, структурен и статистически анализ). Изложението е логично построено, а извършеният анализ характеризира авторката като изследовател със задълбочени научни познания.

В първа глава на дисертацията „Теоретичен анализ на проблема“ показаното равнище на обобщенията демонстрира възможностите на дисертантката да представи аналитично резултатите от всички проучвания с подобна тематика, да дефинира опорните за изследването антропонимични термини, за да даде своя работна дефиниция. Подробно представените изследвания на личните имена в славянските езици показва отлично познаване на литературата по въпроса. Съзнателно, може би във връзка с формулировката на темата, не е спомената теорията на референцията, което по мое мнение би обогатило прегледа на литературата, като представи проблема и в светлината на лингвистичната семантика и прагматиката, още повече, че в такъв аспект има съпоставителни разработки за личните имена в славянските езици.

Във връзка с информацията, която носят имената за културните традиции, за религиозните обичаи и ритуали, необходими за цялостната разработка на темата са културологичните по съдържание втора и трета глава от дисертацията – „Латински лични имена в езика и културата на Древния Рим“ и „Латински лични имена в езиците и културите на славянските народи след приемането на християнството“.

Същинският анализ на системата от лични имена в славянските езици с латински корен е в следващите три глави от дисертацията – *Римски митологични имена и техните еквиваленти в славянските езици; Латинска личноименна система – собствени имена, родови и лични прякори и техните еквиваленти в славянските езици; Неолатински лични имена*. За да бъде очертана системата на имената с латински корени във всяка глава, мъжките и женските антропоними поотделно са класифицирани според четири признака: 1. Етимологична характеристика, 2. Мотивираща основа, 3. Модел на образуване, 4. Включване на латинския антропоним в каноничните списъци. Анализът по всеки от тези пунктове е достатъчно задълбочен и изчерпателен, показва аналитичните умения на авторката и необходимите лингвистични познания за научната интерпретация на фактите. Като резултат е написан труд с подчертано приносен характер в своята област. Научните приноси в дисертацията се отнасят до:

1. Значимостта и актуалността на проблематиката на дисертацията. Това е първото по рода си съпоставително изследване на антропонимичните системи с латински корен в състава на името във всички славянски езици.
2. Принос на дисертационния труд е направеният етимологичен анализ на изходните латински имена, изключително труден за осъществяване.
3. Анализът според мотивиращата основа на изходния латински антропоним като методология, осъществен според принципите, описани и прилагани от латинската граматична норма, може да бъде използван и в други сходни антропонимични разработки.

4. Приносно е изследването на ролята на християнството за оформянето на славянските антропонимични системи.
5. Проследена е постепенната промяна на латинските имена от езическа към основна за католицизма.
6. Съставен е корпус на славянските антропоними с латински корен в състава си, който може да бъде използван и от други изследователи, а и да се издаде речник на тези имена.
7. Транслитерираните форми на славянските имена могат да послужат като справочник за правилното им писане.

Авторефератът към дисертацията е написан според изискванията да представи точно и пълно съдържанието на труда и научните приноси.

Публикациите са далеч над изискуемия минимум за защита на дисертационен труд – 32 на брой, отпечатани в български и чужди сборници от конференции, а така също в списания у нас и чужбина.

Заключение: Предвид стойността на предложения труд, резултатите и приносите в дисертацията, както и изследователските възможности на дисертантката, предлагам убедено на научното жури да присъди научната и образователна степен *доктор* на ас. Гергана Атанасова Петкова в област на висше образование 2. *Хуманитарни науки*; професионално направление 2. 1.; *Филология*; научна специалност *Общо и сравнително езикознание*.

Изготвил становището:

/доц. д-р. Катя МихайловаЧаралозова/